

Klima- og miljødepartementet

Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Vår dato: 26.06.2017
Deres dato:

Vår referanse: 2017/14122-5
Deres referanse:

Vår saksbehandler:
Hilde Reine, tlf. 32 80 86 61

Høring - Forslag til presisering av markaloven § 2 om geografisk avgrensing

Viser til deres brev av 6. april 2017 med referanse 16/1530- om høring - forslag til presisering av markaloven § 2 og endring av markagrensen i Lunner og Nittedal kommuner. Høringsfristen er 1. august 2017.

Buskerud fylkeskommune oversender med dette sin høringsuttalelse til forslag til presisering av markaloven § 2.

Hovedutvalget for miljø, innovasjon og næring gjorde følgende vedtak om høringsuttalelse i sak 49/17 i møte 20. juni 2017:

1

Hovedutvalget for miljø, innovasjon og næring støtter departementets forslag til endring i markalovens §2. Hovedutvalget vil anbefale departementet at verktøyet Kartlegging og verdsetting av friluftsområder legges til grunn i vurdering av hensynet til friluftslivet i framtidige prosesser med grensejustering.

2

Hovedutvalget har betenkeligheter rundt oppmykning av justeringer av markagrensen, og registrerer at begrepet "vesentlige samfunnsinteresser" åpner for bruk av politisk skjønn. Hovedutvalget forventer at ikke prissatte verdier og markahensynene friluftsliv, idrett og naturopplevelse veier tungt i disse avgjørelsene.

Vedlagt oversendes særutskrift fra hovedutvalgets behandling av sak 49/17.

Med vennlig hilsen

Hilde Reine
teamleder

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Vedlegg:

- 1 Særutskrift Høring - Forslag til presisering av markaloven § 2 om geografisk avgrensing

Vår saksbehandler Lise-Berith Lian, tlf. 32808599
Vår referanse 2017/14122-2

UTVALG	UTVALGSSAK	MØTEDATO
Hovedutvalget for miljø, innovasjon og næring	49/17	20.06.2017

Vedlegg:

- 1 Høring - forslag til presisering av markaloven § 2 og endring av markagrensen Lunner og Nittedal kommuner

Høring - Forslag til presisering av markaloven § 2 om geografisk avgrensing

Klima- og miljødepartementet har sendt forslag om endring av markaloven § 2 om adgang til å justere markagrensen på høring. Markagrensen går i Buskerud gjennom Røyken, Lier, Hole og Ringerike kommuner.

Forslag

1

Hovedutvalget for miljø, innovasjon og næring støtter departementets forslag til endring i markalovens §2. Hovedutvalget vil anbefale departementet at verktøyet Kartlegging og verdsetting av friluftsområder legges til grunn i vurdering av hensynet til friluftslivet i framtidige prosesser med grensejustering.

Behandling i hovedutvalget for miljø, innovasjon og næring - 20.06.2017

Viel Jaren Heitmann (SP) fremmet på vegne av Ap, V, MDG og SP følgende tilleggsforslag:

1

Hovedutvalget for miljø, innovasjon og næring støtter departementets forslag til endring i markalovens §2. Hovedutvalget vil anbefale departementet at verktøyet Kartlegging og verdsetting av friluftsområder legges til grunn i vurdering av hensynet til friluftslivet i framtidige prosesser med grensejustering.

2

Hovedutvalget har betenkeligheter rundt oppmykning av justeringer av markagrensen, og registrerer at begrepet "vesentlige samfunnsinteresser" åpner for bruk av politisk skjønn. Hovedutvalget forventer at ikke prissatte verdier og markahensynene friluftsliv, idrett og naturopplevelse veier tungt i disse avgjørelsene.

Avstemming

Det fremsatte forslaget fra Heitmann ble vedtatt med 6 mot 5 (H og FrP) stemmer som ble avgitt for utviklingssjefens forslag.

Vedtak

1

Hovedutvalget for miljø, innovasjon og næring støtter departementets forslag til endring i markalovens §2. Hovedutvalget vil anbefale departementet at verktøyet Kartlegging og verdsetting av friluftsområder legges til grunn i vurdering av hensynet til friluftslivet i framtidige prosesser med grensejustering.

2

Hovedutvalget har betenkeligheter rundt oppmykning av justeringer av markagrensen, og registrerer at begrepet "vesentlige samfunnsinteresser" åpner for bruk av politisk skjønn. Hovedutvalget forventer at ikke prissatte verdier og markahensynene friluftsliv, idrett og naturopplevelse veier tungt i disse avgjørelsene.

Buskerud fylkeskommune
Kristian Thowsen
utviklingssjef

Bakgrunn for saken

Lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven) gjelder i Buskerud for arealer i kommunene Røyken, Lier, Hole og Ringerike. Loven trådte i kraft 01.09.2009, og markagrensen ble justert på 47 områder i 11 kommuner høsten 2015, i forskrift om justering av markagrensen. Bakgrunnen for forskriften var innkomne ønsker fra i hovedsak kommunene om grensejusteringer. En del av justeringsforslagene fra kommunene ble ikke etterkommet. Noen av områdene var så store at de lå utenfor det markaloven gir hjemmel for å justere ut av Marka gjennom forskrift. For enkelte av disse områdene ble det varslet at det ville fremmes sak til Stortinget med vurdering av ytterligere grenseendringer gjennom lovendring.

Klima- og miljødepartementet har nå sendt på høring et forslag til presisering av markaloven § 2 og endring av markagrensen i Lunner og Nittedal kommuner. Høringsforslaget om justering av markagrensen i Nittedal og Lunner kommuner er en oppfølging av den varslede saken som skulle fremmes til Stortinget, som nevnt over. Bakgrunnen for ønsket om å justere grensen i Nittedal og Lunner har basis i nasjonal klimapolitikk der boligbygging og fortetting nær kollektivknutepunkt er viktig klimatiltak. Områdene er en del av Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus. Prosessen med justering av markagrensen i disse kommunene har synliggjort et behov for å endre markaloven § 2. Målet er at det skal bli klarere hva bestemmelsen gir hjemmel for å justere ut av Marka gjennom forskrift.

Denne saken gjelder forslag til endring av bestemmelsene om § 2 om adgangen til å endre markagrensen. Saken gjelder ikke selve grenseendringen i Lunner og Nittedal kommuner, men prinsippene som legges til grunn for denne konkrete grenseendringen vurderes.

Departementets forslag om lovendring

Departementet foreslår at markaloven § 2 andre, tredje og fjerde ledd skal lyde:

Kongen kan ved forskrift treffe vedtak om å gjøre loven gjeldende for nærliggende områder som har, eller gjennom tilrettelegging eller skjøtsel kan få, tilsvarende verdi for friluftslivet.

Kongen kan ved forskrift treffe vedtak om mindre innskrenkende justeringer av markagrensen dersom vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, eller foreta bagatellmessige justeringer av grensen der denne går gjennom boligeiendommer eller hvor den av andre grunner medfører større praktiske ulemper for forvaltningen av en eiendom, og hvor justeringen ikke er til nevneverdig skade for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse.

I avveiningen mellom hensyn til grensejusteringer og hensyn til de formål markaloven skal ivareta ved justeringer etter tredje ledd, kan det legges vekt på om nye områder legges til marka til erstatning for områder som tas ut.

Gjeldende rett og departementets vurdering

Markalovens §2 gir hjemmel for justering av markagrensen ved forskrift. Ordlyden i loven tilsier at det ikke er større endringer bestemmelsen er ment å åpne for. Ut over dette gir ikke loven nærmere føringer for hva som ligger i begrepet justering. Klima- og miljødepartementet har lagt til grunn at adgangen til å foreta innskrenkende grensejusteringer er begrenset til mindre justeringer. Videre at det er et kriterium at grensejusteringene ikke må medføre at friluftsliv, natur- eller kulturverdier blir vesentlig skadelidende, og at hensynet til miljø- og friluftslivsverdier av lokal betydning skal tas med i en slik vurdering. Departementet har videre lagt til grunn at det ved vurdering av de enkelte grensejusteringsforslagene må foretas en vurdering av de samlede virkningene grensejusteringene vil ha i den enkelte kommune, og i Marka som helhet.

Departementet foreslår at det i bestemmelsen presiseres nærmere hvilken adgang det er til å foreta innskrenkende grensejusteringer. Loven bør suppleres med kriterier i samsvar med det som i dag framgår av forarbeidene, bl.a. slik at det framgår at kun «mindre områder» kan tas ut.

Departementet foreslår videre at det åpnes for innskrenkende grenseendringer etter to alternativer. Grensen kan justeres der *vesentlige samfunnsinteresser* gjør det nødvendig, dvs. interesser som knytter seg til behov samfunnet har og som vil være viktigere enn å bevare områder innenfor Marka. Departementet mener dette må forstås kun som tungtveiende hensyn av nasjonal betydning. Markaloven åpner i dag også for at visse tungtveiende samfunnshensyn kan gis forrang på bekostning av markahensynene friluftsliv, idrett og naturopplevelse. Markalovens §7 sier det gjennom kommunale eller statlige planer kan åpnes for visse tiltak i Marka, f.eks. offentlig infrastruktur.

Grensen kan justeres ved såkalt *bagatellmessige tekniske justeringer* der dagens grense skaper praktiske problemer for forvaltning av eiendom i markagrensen. Disse er tenkt i størrelsesorden å være av vesentlig mer begrenset omfang enn det som i lovteksten angis som «mindre områder». Departementet mener det bør være en åpning i loven for slik justering av mer teknisk karakter, så lenge justeringen ikke er til nevneverdig skade for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse.

Departementet påpeker at det i enhver grensejustering må foretas en konkret vurdering av hvilken betydning grensejusteringen får for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Arealstørrelse vil være en relevant faktor i denne sammenheng. Størrelsene som ble akseptert ved grensejusteringene i 2015 vil være retningsgivende når det i lovteksten åpnes for mindre justeringer av hensyn til vesentlige samfunnsinteresser, men det må også legges vekt på det samfunnsmessige behovet for grensejustering. Grensejusteringer som innebærer at det dannes øyer eller dype kiler i Marka, er ikke ønskelig. En bestemmelse som åpner for større endringer av grensen i strid med hensyn til friluftsliv, idrett og naturopplevelse, vil undergrave markalovens formål. Hvis kommunen tilbyr å legge til områder til marka som erstatning for arealer som tas ut, bør dette tas med i vurderingene. Erstatningsområdets verdi for idrett, friluftsliv og naturopplevelse bør være tilsvarende med områdene som tas ut.

Vurdering

Utviklingssjefen støtter prinsippet om at boligbygging og fortetting rundt kollektivknutepunkt er et viktig klimatiltak. Å bygge opp under kollektivknutepunkt er en viktig premisse i samordnet areal- og transportplanlegging og støtter opp om nasjonale og regionale behov.

I vurderingsprosesser om områder bør tas ut av Marka og hvilken betydning det får for friluftslivet, gir verktøyet *Kartlegging og verdsetting av friluftsområder* etter metoden til Miljødirektoratet et godt kunnskapsgrunnlag. Slik kartleggingen bør legges til grunn i vurderingen, i tillegg til en tilsvarende vurdering av naturtype og områdets betydning for idrett. Friluftslivskartlegging er også et godt verktøy for å sikre at friluftsliv i et folkehelseperspektiv ivaretas i prosessen med å planlegge gode boligområder som legger til rette for aktiv transport i hverdagen.

Buskerud fylkeskommune deltar i det nasjonale prosjektet om friluftslivskartlegging (2015-2018) og har sammen med kommunene erfart at dette er et svært godt verktøy. Det kommer imidlertid ikke fram av høringsnotatet om slik kartlegging er en del av vurderingsgrunnlaget for de aktuelle områdene i Nittedal og Lunner kommuner.

Når det gjelder forslaget til endring av markaloven § 2, støtter utviklingssjefen departementets vurderinger.

Konsekvenser for Røyken, Lier, Hole og Ringerike kommuner

En nærmere beskrivelse av hvilke konsekvenser som følger av markaloven, ble vurdert i forarbeidene til lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven) Ot. Prp. Nr. 23 (2008-2009) s. 51 flg. Forslaget som nå legges fram innebærer ikke større endringer. Departementets mål med å gjøre en endring av § 2 har vært å tydeliggjøre i selve loven hva som ligger i forarbeidene, og som har blitt forvaltningspraksis. Det antas derfor ikke at forslaget til endringene i § 2 vil få økonomiske, administrative, miljømessige eller folkehelsemessige konsekvenser for kommunene i Buskerud med markagrense.

Konklusjon

Når det gjelder prinsippene som legges til grunn for grenseendringer i Lunner og Nittedal kommuner, støtter utviklingssjefen prinsippet om at boligbygging bør skje nær kollektivknutepunkt.

Når det gjelder forslaget til lovendring i markaloven § 2, støtter utviklingssjefen departementets forslag om å presisere bestemmelser for innskrenkende grensejusteringer og at grensen kan justeres der vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Større justeringer reguleres av § 7. Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder bør legges til grunn i vurderingene. Bagatellmessige tekniske justeringer bør kunne gjennomføres der dagens grense skaper praktiske problemer for forvaltning av eiendom i markagrensen.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)